

Радченко С.Г.

Етика бізнесу : навч. посіб. / С.Г.Радченко. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 396 с.
ISBN 978-966-629-666-8

Етика бізнесу – навчальна дисципліна, яку почали викладати у навчальних закладах України на початку ХХІ ст., хоча проблеми етики в бізнесі мають таку ж давню історію, як і саме підприємництво. Особливої гостроти та актуальності вони набули в другій половині ХХ ст., коли ринок трансформувався і загострилася і без того жорстка конкуренція, а рівень соціальної безвідповідальності бізнесу почав набувати загрозливого для людства характеру.

У навчальному посібнику представлено накопичений досвід цивілізованих взаємин у сфері підприємницької діяльності, розвитку бізнес-етики в сучасних умовах, її засади, принципи, норми як на рівні всього бізнес-середовища, так і внутрішніх проблем організації та особи підприємця. Розглядається механізм формування корпоративної етики, надаються рекомендації щодо використання етичних норм як дієвого засобу управління; формування ділових стосунків з усіма групами стейкхолдерів та у міжнародній діяльності.

Розраховано на студентів вищих навчальних закладів. Буде корисним для професіоналів-бізнесменів у вирішенні етичних проблем ділового життя.

ЗМІСТ

Вступ	7
Розділ 1. Етика – підґрунтя сучасного бізнесу	9
1.1. Моральні засади людських відносин.....	10
1.2. Розвиток та сучасний стан етичних теорій.....	14
1.3. Види етичних норм: універсальні, групові, особистісні	31
1.4. Співвідношення матеріальних і духовних факторів у визначенні мети і засобів у підприємницькій діяльності.....	35
Стислий огляд розділу	40
Питання та завдання для самоконтролю.....	42
Розділ 2. Етика бізнесу: предмет, шляхи розвитку	45
2.1. Бізнес як соціокультурне явище	46
2.2. Етика бізнесу: тенденції розвитку	53
2.3. Основні принципові етичні положення підприємницької діяльності.....	59
2.4. Проблема застосування моральних принципів у бізнес-діяльності	67
2.5. Структура етики бізнесу	76
Стислий огляд розділу	78
Питання та завдання для самоконтролю.....	79
Розділ 3. Корпоративна етика	81
3.1. Корпоративна соціальна відповідальність	82

3.2. Форми впровадження етики бізнесу.....	90
3.3. Корпоративна культура: види, форми, структура.....	96
3.4. Корпоративна культура як основа ефективного етичного управління.....	105
Стислий огляд розділу.....	111
Питання та завдання для самоконтролю.....	112
Розділ 4. Бізнес-етика організації, фірми.....	114
4.1. Етичні норми: правила та використання в управлінській сфері.....	115
4.2. Ставлення управлінського персоналу до найманого працівника.....	121
4.3. Ставлення працівника до своїх обов'язків.....	128
4.4. Етичні норми у взаємовідносинах із діловими партнерами, конкурентами.....	135
4.5. Меценатство як прояв етичної поведінки.....	143
Стислий огляд розділу.....	146
Питання та завдання для самоконтролю.....	147
Розділ 5. Бізнес-етикет: сутність, правила.....	149
5.1. Поняття етикету. 3 історії розвитку етикету.....	150
5.2. Види етикету.....	154
5.3. Сучасний діловий протокол та етикет.....	158
Стислий огляд розділу.....	162
Питання та завдання для самоконтролю.....	163
Розділ 6. Стиль і манери бізнесмена.....	170
6.1. Імідж. Основні правила формування позитивного іміджу.....	171
6.2. Заповзятливість – найвагоміша складова іміджу підприємця.....	176
6.3. Зовнішній вигляд підприємця.....	177
6.4. Повсякденний одяг ділової жінки.....	182
6.5. Вечірній одяг.....	187
6.6. Постава, хода та манери.....	189
Стислий огляд розділу.....	192
Питання та завдання для самоконтролю.....	192
Розділ 7. Культура поведінки поза службою.....	195
7.1. Обов'язки чоловіків та привілеї жінок.....	196
7.2. Правила поведінки у громадських місцях.....	197
7.3. Поведінка в родині.....	201
7.4. Правила приймання гостей.....	203
7.5. Правила поведінки за столом.....	208
Стислий огляд розділу.....	212
Питання та завдання для самоконтролю.....	213
Розділ 8. Етичні норми ділового спілкування.....	214
8.1. Культура ділового спілкування – важлива умова професіоналізму бізнесмена.....	215
8.2. Техніка ефективного спілкування.....	221
8.3. Бар'єри спілкування та шляхи їх подолання.....	227
8.4. Мовне спілкування як показник рівня культури співрозмовників.....	231

8.5. Елементи мовного етикету	
в діловому листуванні	236
Стислий огляд розділу	242
Питання та завдання для самоконтролю.....	243
Розділ 9. Культура публічного мовлення	244
9.1. Специфіка підготовки публічного виступу	244
9.2. Взаємодія оратора й аудиторії	252
9.3. Заходи публічного мовлення.....	259
9.4. Етикет публічного мовлення.....	268
Стислий огляд розділу	272
Питання та завдання для самоконтролю.....	273
Розділ 10. Організація й проведення ділових комунікативних заходів	276
10.1. Комунікативні заходи як основа ділової взаємодії	277
10.2. Культура організації і проведення ділової бесіди	279
10.3. Етикет ділових зустрічей	293
10.4. Нарада як форма колективного обговорення.....	296
10.5. Ділові переговори: етичні норми і стандарти	303
Стислий огляд розділу	313
Питання та завдання для самоконтролю.....	314
Розділ 11. Святкові заходи у діловому житті	316
11.1. Роль і місце прийому у діловому житті.....	317
11.2. Види ділових прийомів та їх організація	319
11.3. Особливості правил поведінки на прийомах.....	324
11.4. Етикет подання та вживання напоїв на прийомах. Тости	329
Стислий огляд розділу	333
Питання та завдання для самоконтролю.....	334
Розділ 12. Етика у міжнародних стосунках	336
12.1. Ділова культура в міжнародному бізнесі	337
12.2. Організація ділових контактів із закордонними партнерами: протокол та міжнародний етикет.....	345
12.3. Особливості взаємовідносин з представниками різних ділових культур	352
Стислий огляд розділу	365
Питання та завдання для самоконтролю.....	365
Додатки	368
Глосарій	377
Список рекомендованих джерел	389